

Čís. 9986.

Odpůrčí nárok.

Uplatňován-li odpůrčí důvod podle § 2 čís. 3 odp. řádu, jest na žalovaném, by dokázal, že dlužník neměl fraudulosního úmyslu, nebo, měl-li jej, že mu tento úmysl nebyl znám, aniž při náležité opatrnosti znám býti musil.

»Mrháním jmění« ve smyslu § 2 čís. 4 odp. řádu jest, zcizuje-li dlužník lehkomylně kusy svého majetku pod cenou. Podmínky tohoto odpůrčího důvodu jest dokázati odporujícímu věřiteli, třebas byl spolusmluvníkem blízký příbuzný.

(Rozh. ze dne 13. června 1930, Rv II 527/29).

Žalobce byl věřitelem Josefa F-a, jenž prodal svou polovinu nemovitosti svému bratru Emilu F-ovi. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na Emila F-ovi, by kupní smlouva, již mu Josef F. prodal polovinu své nemovitosti, byla proti žalobci prohlášena bezúčinnou. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Jde o žalobu odpůrčí, kterou žalobce opřel o důvody odporovatelnosti podle § 2 čís. 3 a 4 odp. řádu, a bylo proto zkoumati, zda jsou splněny zákonem požadované předpoklady těchto důvodů. Pokud jde o důvod podle § 2 čís. 3 odp. řádu, přesunul zákon průvodní břemeno na dlužníkovu spolusmluvníka, jeho blízkého příbuzného, jemuž náleží, by dokázal, že dlužník neměl fraudulosního úmyslu, nebo, měl-li jej, že mu tento úmysl ani znám nebyl, ani při náležité opatrnosti znám býti nemusil (Ehrenzweig strana 136, 141 a Bartsch-Pollak str. 229). První soud dospěl na základě výpovědi svědka Josefa F-a k závěru, že dlužník, uzavíraje kupní smlouvu, které se odporuje, neměl fraudulosního úmyslu. K tomuto závěru připojil se i soud odvolací. Jde tu o závěr skutkový (nikoliv právní), jak se mylně domnívá dovolání, kterým jest vázán podle §§ 498 a 513 c. ř. s. i dovolací soud, nehledíc k tomu, že závěr ten vyplývá i jinak logicky ze zjištění učiněného prvním a převzatého odvolacím soudem. Nelze proto přiznati dovolání oprávnění, pokud v tomto směru napadá rozsudek odvolacího soudu ať již s hlediska dovolacího důvodu § 503 čís. 2 nebo dovolacího důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. Co se týče důvodu odporovatelnosti podle § 2 čís. 4 odp. ř. (pro mrhání majetkem), neobstojí rovněž výtky, že odvolací soud posoudil věc nesprávně po stránce právní, když důvod ten neuznal, ani výtky, že rozsudek trpí neúplností řízení. Mrháním jmění jest rozuměti, zcizuje-li dlužník lehkomylně kusy svého majetku pod cenou (Ehrenzweig str. 150 a Bartsch-Pollak str. 230). K odporovatelnosti dlužníkovu jednání se vyžaduje, by spolusmluvník musil v něm vzhledem k jeho

povaze (nepoměr hodnoty plnění) spatřovati mrhání jměním na škodu věřitelů. Dokázati podmínky tohoto ustanovení zákona, i mrhání po objektivní stránce (nepoměr mezi plněním a vzájemným plněním) i mrhání po subjektivní stránce (lehkomyslné při tom počínání si dlužníkově), i to, že druhá strana seznala nebo seznati musila v jednání dlužníkově mrhání jměním, náleží, jakž vyplývá ze zákona (srov. Lehmann II 206, čís. 19) odporujícímu věřiteli, ať byl spolusmluvníkem dlužníkovým kdokoli, tudíž, i když jde o blízké příbuzné. Že by tu byly tyto dva znaky mrhání jměním, žalobce netvrdil ani v první stolici a netvrdí ani v dovolání, tím méně pak okolnosti ty prokázal.

Čís. 9987.

Jen taková změna poměrů může mít vliv na závazek převzatý smírem, s nímž strany, uzavírajíce smír, nemohly počítati a jež má nepochybný vliv na mohoucnost smluvníka k plnění převzatého závazku.

(Rozh. ze dne 13. června 1930, Rv II 533/29).

Při rozluce manželství zavázal se manžel platiti manželce výživné měsíčních 120 Kč. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se manžel na manželce, by smír o placení výživného byl prohlášen bezúčinným. Tvrdil, že smír uzavřel v předpokladu, že se žalovaná bude starati řádně a poctivě o výchovu a o výživu jeho dítěte, dcery Milady, a, poněvadž žalovaná stále u soudu prohlašovala, že je těžce nemocná a práce neschopná. Tím, že se žalovaná uzdravila a že je nyní ve společné domácnosti s jiným mužem, takže dcera Milada byla nucena dne 13. února 1928 se k němu přistěhovati, což jest pro něho spojeno se značnými výlohami, podmínky smíru se tak podstatně změnily, že prý nelze spravedlivě na něm požadovati, by dále platil měsíčně 120 Kč na výživu. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Žalobce odůvodňuje žalobní nárok předně tím, že se k placení výživného zavázal v předpokladu, že se žalovaná bude řádně a poctivě starati o výchovu a výživu jeho dcery Milady a že žalovaná tvrdila, že jest těžce nemocna, trpí plicní chorobou a jest k práci neschopna. Těmto předpokladům mohl by se přiznati význam, který jim přikládá žalobce, kdyby je strany byly učinily podmínkou ujednání (§ 901 obč. zák.). Žalobce nic takového netvrdí a doznává, že se jen domníval, že žalovaná bude o jeho dítě pečovati a že jest chorá. Když tak, nebylo třeba vyslýchati strany o tom, že žalobce z oněch předpokladů při uzavření smíru vycházel. Závazek žalobcův zanikl prý i proto, že se žalobce musí teď, ač tomu tak nebylo v době uzavření smíru, starati o dceru, a, poněvadž žalovaná nyní žije ve společné domácnosti s jiným mužem, poněvadž se tedy poměry z doby uzavření smíru změnily. Ke změně poměrů po uzavření smíru lze přihlížeti, nemohly-li strany na ně při uzavření smíru pomýšleti (§ 1389 obč. zák.). Žalobce jako otec své dcery má povinnost starati se o ni od